

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра теорії і методики початкової освіти

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Саврицький С. В. *С.В.С.*

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№116102019

Асистентська практика

ПРОГРАМА
виробничої практики
підготовки магістра
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійної програми «Початкова освіта»

Програма виробничої асистентської практики підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта, за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта»

Розробник: доцент, кандидат педагогічних наук Остапйовська І. І.

Рецензент: доцент, кандидат педагогічних наук Заремба Л. В.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти
протокол № 1 від «11» вересня 2019 р.

Завідувач кафедри _____ (Пріма Р. М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи
протокол № 1 від «18» вересня 2019 р.

Голова науково-методичної комісії педагогічного факультету _____ (Антонюк В. З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

2019, © Остапйовська І. І.

1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОПИС ВИРОБНИЧОЇ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/педагогіка	Виробнича
		Рік навчання: 1
Кількість годин/кредитів 120/4	Спеціальність 013 Початкова освіта Освітньо-професійна програма «Початкова освіта» магістр	Семестр: II-ий
		Самостійна робота: 110 год.
		Консультації: 10 год.
		Форми контролю: залік
Заочна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/педагогіка	Виробнича
		Рік навчання: 1
Кількість годин/кредитів 120/4	Спеціальність 013 Початкова освіта Освітньо-професійна програма «Початкова освіта» магістр	Семестр: II-ий
		Самостійна робота: 110 год.
		Консультації: 10 год.
		Форми контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ ПРАКТИКИ

Програма виробничої асистентської практики є нормативним документом Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою теорії і методики початкової освіти на основі освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта денної та заочної форм навчання.

Програму укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Вона визначає обсяги знань, умінь та навичок, які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Виробнича асистентська практика – це інтегруючий і стрижневий компонент особистісно-професійного становлення фахівця. Метою даного виду практики є підготовка магістранта до виконання ним функцій викладача педагогічних дисциплін та викладача однієї з методик у закладі вищої освіти, куратора академічної групи.

Основними завданнями практики є поглиблення й удосконалення теоретичних знань, встановлення їх зв'язку з практичною діяльністю, набуття професійних якостей майбутнього педагога-практика і викладача-дослідника, що відповідають вимогам сучасного суспільства, а також якостей зрілої особистості та особистісних якостей компетентного фахівця, виховання у студентів творчого, дослідницького підходу до виробничої практики, формування потреби в самоосвіті, підвищення своєї кваліфікації та майстерності, включення студентів-практиків у різні форми навчальної роботи (практичні, лабораторні заняття) як викладача (асистента) вищого закладу освіти, прилучення студентів-практикантів до методичної роботи викладача вищого закладу освіти, створення умов для розвитку здібностей самореалізації студента, розвиток навичок професійної рефлексії, роботи з колективом студентів, проведення індивідуальної і групової роботи, виконання обов'язків куратора студентської групи, розробка різних форм виховної роботи, безпосередня участь у їх проведенні, індивідуальна виховна та навчальна робота зі студентами, збір матеріалів з теми магістерського дослідження.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у наступних питаннях:

- знанні державних і нормативних документи, які регламентують розвиток соціально-педагогічної діяльності в Україні;
- знанні філософських і теоретичних основ педагогіки вищої школи, педагогічних парадигм, ідей, понять;
- методології та методиці науково-педагогічних досліджень;
- змісті та дидактичних можливостях методичної літератури, підручників, наочних посібників, періодичних фахових видань тощо для підготовки до освітньої роботи у закладі вищої освіти.
- Організації та проведенні освітньої діяльності в академічній групі відповідно до методологічних, дидактичних і методичних принципів організації навчання;
- проведенні педагогічних експериментів, із використанням діагностувальних методик, аналізі їх результатів;
- здійсненні самоаналізу занять, аналізі досвіду роботи куратора групи;
- здійсненні психолого-педагогічних спостережень за проведенням лекцій, семінарів, практичних, лабораторних занять;
- проведенні індивідуальної і групової роботи.

Вивчення дисципліни спрямоване на формування цілої низки компетентностей. Серед них:

3. 1. Інтегральна компетентність;

3. 2. Загальні компетентності: загальнонавчальна, інформаційно-аналітична, дослідницько-практикологічна, етична, міжособистісної взаємодії, адаптивна, рефлексивна, здоров'язбережувальна, інформаційно-комунікаційна;

3. 3. Спеціальні (фахові) компетентності: предметна компетентність (математична), психологічна компетентність, педагогічна компетентність, методична компетентність, професійно-комунікативна компетентність (ПКК).

4. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

(для денної та заочної форм навчання)

№	Етапи	Зміст, основні завдання
1	Підготовчий	Ознайомлення із програмою практики і вимогами щодо оформлення її результатів. Вирішення організаційних питань.
2	Ознайомлювальний	Ознайомлення із навчально-методичною документацією кафедри. Відвідування відкритих занять викладачів кафедри.
3	Основний	Виконання програми практики: 1) складання кожним практикантом індивідуального плану роботи, практичну діяльність відповідно до цього плану, попередню розробку різних форм та видів роботи зі студентами, консультації з методистами і викладачами – керівниками практики, провести відповідне емпіричне дослідження чи практичне впровадження відповідної науково-педагогічної розробки; 2) виконання основних завдань практики, аналіз та обговорення із керівниками отриманих результатів, проведення педагогічного експерименту з теми дипломного дослідження, визначення теми виступу на захисті звіту.
4	Підсумковий	Оформлення звітних матеріалів з практики, одержання письмового відгуку групового керівника, у якому виставляється оцінка роботи практиканта. Пред'явлення усіх

	звітних матеріалів для контролю керівнику практики під час захисту звіту з практики.
--	--

5. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Розробити систему тестових завдань із дисципліни (за вибором).
2. Створити мультимедійний посібник із дисципліни (за вибором).
3. Створити освітній Інтернет-ресурс із дисципліни (за вибором).
4. Розробити систему виховних заходів на навчальний рік.

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Оцінювання навчальних досягнень студентів з виробничої асистентської практики здійснюємо за 100-бальною шкалою. Форма звітності за практику – диференційований залік. Оцінюючи результати практики, враховуємо оцінку керівника бази практики. Загальна сума балів, яку студент отримує за поточний контроль – 40. Підсумковий контроль проходить у формі заліку, за складання якого студент може отримати максимум 60 балів.

Розподіл балів поточного контролю		
№	Види роботи	Максимальна кількість балів
1	Підготовка та проведення лекцій	5
2	Підготовка та проведення практичного заняття	5
3	Підготовка та проведення виховних заходів зі студентами, робота помічника куратора	5
4	Індивідуальний щоденник практики	5
5	Звіт (загальне оформлення матеріалів практики, доповідь)	20

Розподіл балів підсумкового оцінювання (критерії)

Під час визначення кількості балів за залік керуємося такими критеріями:

50–60 балів ставиться у тому випадку, коли студент має системні, ґрунтовні знання, пов'язані з практичною діяльністю педагога, виявляє неординарні творчі здібності у процесі проходження практики; уміє самостійно визначати і формулювати мету навчального заняття, уміє відбирати необхідний зміст навчального матеріалу, визначати послідовність його вивчення; уміє скласти план-конспект лекцій, практичних занять, виховних заходів; уміє визначати й застосовувати найбільш раціональні для конкретного заняття традиційні та інноваційні форми, методи, прийоми навчання для досягнення поставленої мети; уміє самостійно реалізувати складений конспект заняття, дотримуючись принципів навчання; уміє об'єктивно оцінювати знання, уміння, навички студентів; уміє науково аналізувати навчальне заняття, здійснив апробацію результатів дослідження. Матеріали практики представлені у повному обсязі з підтвердженням конспектами лекцій, практичних занять, виховних заходів; виступ у формі доповіді

на захисті звіту практики, аргументований, проілюстрований мультимедійною презентацією.

40–49 балів ставиться, коли студент виявляє осмислене розуміння програмових завдань практики; уміє самостійно визначати мету заняття, передбачаючи формування в студентів конкретних умінь і навичок; уміє добирати необхідний навчальний матеріал відповідно до програми, скласти план-конспект за допомогою куратора і керівника практики; уміє під керівництвом куратора, керівника практики визначати та застосовувати найбільш ефективні традиційні та інноваційні для конкретного заняття форми, методи, прийоми навчання, які сприяють досягненню поставленої мети; проявляє готовність до подолання незначних методичних недоліків у процесі проходження виробничої асистентської практики. Матеріали асистентської педагогічної практики представлені на достатньому рівні з частковим підтвердженням матеріалами занять, виховних заходів; виступ у формі доповіді на захисті звіту аргументований, проілюстрований мультимедійною презентацією.

30–39 балів ставиться, коли студент засвідчує старанне ставлення до асистентської практики, виявляє достатнє розуміння програмового матеріалу, проте допускає методичні огріхи в укладанні конспекту лекцій, практичних занять, виховного заходу, у ході їх проведення; уміє під керівництвом куратора, керівника практики визначати та застосовувати найбільш ефективні традиційні та інноваційні для конкретного заняття форми, методи, прийоми навчання студентів; уміє за допомогою викладача організувати роботу зі студентами; проявляє готовність до подолання методичних недоліків у процесі проходження асистентської практики. Матеріали виробничої асистентської практики представлені на достатньому рівні з частковим підтвердженням фотографіями, конспектами занять; виступ у формі доповіді на підсумковому етапі цікавий, проілюстрований мультимедійною презентацією.

20–29 балів ставиться, коли студент задовільно володіє програмовим матеріалом; не вміє самостійно визначати і формулювати мету навчального заняття, однак після з'ясування головних завдань за допомогою керівників практики реалізує їх задовільно; відчуває значні труднощі у плануванні заняття, написанні конспекту, виборі необхідного навчального матеріалу, визначенні ефективних методів і прийомів навчання; відчуває труднощі в налагодженні контакту з усіма студентами академічної групи; виховний захід проводить формально; не виявляє старанності та сумлінності під час проходження практики. Матеріали практики представлені задовільно, з фрагментарним підтвердженням фотографіями; виступ у формі доповіді на підсумковому етапі задовільний, проілюстрований мультимедійною презентацією.

10–19 балів ставиться тоді, коли студент допускає фахові помилки у процесі проходження асистентської практики; у доборі навчального матеріалу для занять користується тільки підручником; не усвідомлює мети навчального заняття; не вміє мотивувати вивчення теми заняття; відчуває значні труднощі у плануванні та

написанні конспекту, виборі необхідного навчального матеріалу, визначенні форм, методів і прийомів навчання; не встигає реалізувати всі структурні елементи заняття за визначений час; відчуває труднощі в налагодженні контакту зі студентським колективом; виховний захід проводить формально; не виявляє старанності та сумлінності під час проходження практики. Матеріали виробничої асистентської практики в цілому представлені задовільно; у доповіді на захисті звіту практики допускалися помилки та неточності.

1–9 бали ставиться студенту, коли він нехтує виробничою асистентською практикою; порушує виконавську дисципліну; не виконує усі завдання і вимоги практики; конфліктує зі студентами, куратором групи, керівником практики. Матеріали виробничої асистентської практики представлені частково.

Шкала оцінювання		
Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник / А. М. Алексюк. – К. : Вища школа, 1998. – 560 с.
6. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : Текст / С.С. Вітвицька. – К. : Логос, 2003. – 221 с.
7. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : Навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студ. Магістратури / С. С. Вітвицька. – К. : Освіта, 2005. – 396 с.
8. Галагузов В. М. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні : Текст / В. М. Галагузов, М. Б. Євтух. – К. : Освіта, 1995. – 241 с.
9. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Світ, 2004. – 147 с.
10. Марушкевич А.А. Педагогіка вищої школи : підручник / А. А. Маркушевич. – К.: Логос, 2006. – 215 с.
11. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.А.Зязюна. – К.: Вища школа, 1997.

12. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Л.Г. Подоляк, В.Г. Юрченко. – К. : Дивосвіт, 2006. – 236 с.

13. Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: Учебное пособие для студентов вузов. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 287 с.

14. Чернилевский Д.В. Технология обучения в высшей школе / Д.В. Чернилевский, О.К. Филатов. – М. : Высшая школа, 1996. – 212 с.

15. Юрченко В.І. Оптимізація взаємозв'язку у системі «студент-викладач» : Текст / В.І. Юрченко. – К., 1997.

Електронні ресурси

1. Міністерство Освіти і науки України [Електронний ресурс] : сайт. – режим доступу до журн. : <http://mon.gov.ua> – (назва з екрану).

2. Освіта.ua [Електронний ресурс] : сайт. – режим доступу до журн. : <http://osvita.ua> – (назва з екрану).

3. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки [Електронний ресурс] : сайт. – режим доступу до журн. <https://eenu.edu.ua/uk> – (назва з екрану).

8. ДОДАТКОВІ ВКАЗІВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Після закінчення практики магістр-практикант подає на кафедру такі документи:

1. План роботи студента-практиканта.
2. Конспект лекції.
3. Конспект семінарського (практичного) заняття.
4. Звіт про проведення педагогічного дослідження.
5. Сценарій виховного заходу.
6. Щоденник обліку навчально-виховної роботи асистента.
7. Відгук про проходження практики.
8. Звіт щодо виконання плану роботи магістра-практиканта.

Звіт студента повинен відповідати наступним **правилам оформлення**:

1. Обсяг звіту складає довільну кількість сторінок комп'ютерного набору. До загального обсягу входять титульна сторінка, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел та додатки.

2. Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 30 мм, правого – 10 мм.

3. Список використаної літератури та інших документальних джерел, використаних під час роботи, розміщуються після висновків і оформляється відповідно до чинних стандартів.

Орієнтовна схема конспекту лекції

1. Наявність конспекту, робочих нотаток.

2. Оголошення теми, плану заняття.
3. Наукове та методичне обґрунтування основних положень, що розглядаються.
4. Чіткість, логічність, доступність викладання матеріалу.
5. Реалізація основних принципів навчання.
6. Зв'язок з попереднім матеріалом, міждисциплінарні зв'язки.
7. Економне використання часу.
8. Дотримання структури заняття, використання інноваційних форм та методів навчання.
9. Характеристика робочої атмосфери заняття.
10. Організація управління процесом навчання (підтримування інтелектуально-емоційного контакту з студентами; застосування різних прийомів та методів навчання)
11. Мовлення викладача (логічність, доступність, емоційність, доказовість, впевненість).

Орієнтовна схема конспекту семінарського (практичного) заняття

1. Тема заняття.
2. Мета заняття.
3. План.
4. Короткий опис роботи кожного пункту плану (питання, форми роботи, зміст).

Вимоги до виховного заняття та його педагогічні завдання.

1. Зміст. Структура заняття:
  - а) початок;
  - б) основна частина;
  - в) заключна частина.
2. Необхідність застосування даної форми для студентів.
3. Характеристика методів, ТЗН, наочності.
4. Організаційний аспект діяльності.
5. Загальна характеристика результативності впливу виховного заходу на студентів.